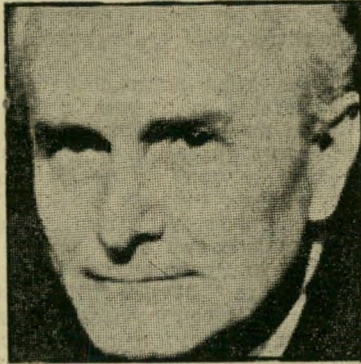


צינור דם לחיפה

„מעבדים הפרטי, או הממשלתי, יטיל על בוגרי הסכניון לחבון ולבנות צינור-מתכת מתאים להורמת דם מאילת לחיפה. האם יהיו נוטים לראות בזה רק משימה מרתקת, עם בעיות מעניינות בתחום ההחלדה והגראביטציה, או שיהיה איכפת להם לדעת מנין בא הדם? שאלה הפוטטיות זו הוצגה, באחד הרעיונות המעניינים של השנה, לסרופסור חיים חנני, המישנה לנשיא הסכניון לעניינים אקדמיים.



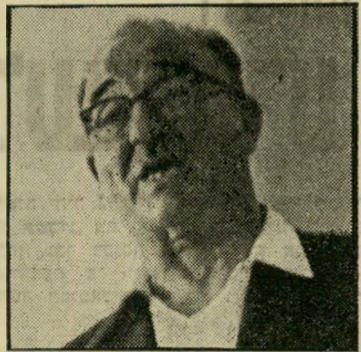
השיב חנני ללא היסוס: „תשעים אחוזים לא ישאלו שאלות, ויגשו במרץ לפיתרון הבעיות ההנדסיות הכרוכות במשימה.“

התגובה על הראיון היתה חריפה. רבי אלוף יעקוב דורי, המהנדס הצבר המעמיד פני יונקר פרוסי, כינס את סינאט הסכניון, גוף רישמית בחנני והסתייג מדעתו. דורי, אחת הדמויות השליליות במדינה, שכן גוריון רצה השנה להכתירו כנשיא המדינה, הצטרף בכך לשורה האחרונה של אינקוויזיטורים, שביקשו בכל הדורות לדכא את חרי פש-המחשבה של אנשי-הרוח. אך גם הפעם לא ניצח הקומיסאר את איש-הרוח. דבריו של חנני הוסיפו להדהד במדינה, לעורר את דעת הציבור הנאור לבעיית-הבעיות של המדע הישראלי והעולמי: תלישותו מעולם הנשמה. אם היתה דרושה דוגמה מחרידה, כדי להראות לאן מובילה תלישות זו, הרי ניתנה עליי איש-המדע של תשכ"ג, האיש שהעסיק את ישראל יותר מכל מדען אחר: וולפגנג פילץ.

בוס חדש למשרד

החדשים האחרונים של תקופת בני-גוריון הסכו נזקים נוספים למוותו של צה"ל. הצבא, שהיה בשנים הראשונות של המדינה חביב הציבור, נושא התעניינותו הבעורת של כל אורה, נוחק מן הציבור עלידי מחיצה אטומה ועבה — „יחסי הציבור“ של מנגנון הבטחון האזרחי.

האיש שסימל תהליך מסוכן וחבלני זה היה דובר מערכת-הבטחון, דוב סיני — והוא כמעט הפך לאיש-הבטחון של השנה. כי מלאכתו — יצירת מצב של יחסים אנטי-ציבוריים, או חוסר-יחסים עם הציבור — נשאה פירות-באזנים בצורת שרשרת ארוכה של ידיעות שליליות: פרשת רבי-הסרן ה' דורס, פרשת הסרן הבועט, פרשת שקרי עת הקומנדיקאר, פרשת התנגשות ה' מסוס עם המשאית, תעלולי המימוש של ה' צבאי. וכגולת הכותרת: פרשת צידומי העירום שצורפו לסרט איטלקי עלידי צחה צלמים זרים, שזכו לכניסה חופשית למחנה ח"ן, בעוד שהיתר דומה נמנע בשי-טחיות מעתונאים ישראלים — הגשר היחיד בין הציבור ובין צבאו. לעומת שלל הידיעות השליליות, לא ניתן לציבור לחוות בפועל את החיוביות של צה"ל — ותחת זאת הולעט בתעמולה האישית של שמעון פרס.



הרחקתו של סיני מתפקידו, ושליחתו לגלות דיפלומטית בדרום-אפריקה, היתה רק סימן-לחאי להתפתחות העיקרית של השנה בשטח הבטחוני: פרישת שר-הבטחון דויד בן-גוריון, קיצוץ כנסיו של סגן-השר שמעון פרס, והחלטתו הנחושה של לוי אשכול להשתלט באופן יעיל על מערכת-הבטחון.

תוצאותיה של החלטה זו ניכרו מיד. בניגוד לקודמו, הפך אשכול את עצמו לשר-בטחון אמיתי, השתתף בישיבות המטכ"ל, עודד את הקצינים לפתוח את פיהם ולהשמיע את דעותיהם, דבר שהיה בלתי-אפשרי בתקופה ש-מערכת הבטחון היתה אחוזתם הפרטית של בני-גוריון ופרס.

תוצאה מבורכת מכך החלה בדיקה כללית של כל התפיסות והדוקטרינות הצבאיות. תפיסות שהיו מושכלים-ראשונים בימי פרס, נבדקו מעולם באופן יסודי מבחינת תוצאותיהן הצבאיות, והכלכליות, הנוגחו מחוש על שולחן הדיונים. התוצאות היו, מכמה בחינות, מפתיעות למדי.

דעותיהם של קצינים בשרות-פעיל לא התפרסמו ברבים (בניגוד למקובל בארצות-הברית, שם מעידים קצינים בפני ועדות-הסינאט), אך כמה קצינים-לשעבר נתגלו כהוגי-דעות רציניים. בלט ביניהם חיים לסקוב, שהשמיץ את קולו פעמיים: פעם בשיחת רמטכ"לים שאורגנה עלידי צהרון, ופעם במאמר בכתב-עת צבאי. בשתי הפעמים נתגלה לסקוב כאדם בעל תפיסה מעמיקה, בעל אופק מדיני ומוסרי, המוכן לסתור דוקטרינות מקובלות.

פעמים בשנה היה צה"ל מעורב בשרשרת תקריות בגבול הסורי, הגבול החם של ישראל. אך בתשכ"ג היה ברור לכל בר-דעת כי ענייני הבטחון של ישראל טוב אינם נחתכים על הגבול, אלא באותה נקודה רגישה בה מצטלבים קחים מדעיים. סכנים ומדיניות. פרשת יוסף בן-גל והתפתרות האיש הקטן מראשות המוסד למודיעין ריתקו את תשומת-הלב הלאומית לנקודה זו. אך בעוד שעבודת המודיעין הגרמנייה בקאהיר, בשטח הטילים ושאר כלי-נשק חדשים, נתגלתה ברבים, הודות למשפט באול, הרי לא ניתן לפרסם את המאמצים הנגזרים של הבטחון הישראלי, הידועים רק למתימספר. מאז שילוח הפרסומת הרה-האסון של שבט 2, כמיבצע מפלגתי-תעמולתי לקראת הבחירות לכנסת, ירד מסך-האיפול על מערכה זו. הוא הורס רק פעם אחת, כאשר הכריז דובר ישראלי כי בשטח הטילים אין ישראל מפגרת אחרי מצריים.

בסוף תשכ"ג לא היה עדיין ברור אילו תוצאות מרחיקות-לכת תביא השתלטותו של אשכול על מערכת-הבטחון, ומה יהיה היקף בדיקת-הבית בשטח התיאורטי והמעשי.



מאחל לכל סוכניו ולקוחותיו
בארץ שנה טובה ומבורכת!

CERTINA



הסוכן הראשי

„טופז“ תל-אביב, דיזנגוף 121

ליכט, רמת-גן, ביאליק 62
אמגא, תל-אביב, אלנבי 48
מילר, חיפה, הרצל 50

פפמן, חולון, סוקולוב 64
פרידמן, בני-ברק
מרגלית, תל-אביב, אלנבי 71

בוקסבאום, חיפה, הרצל 55



רומן-אהבה חדש
שתוך שבועיים להופעתו
היה לשיחה בפי כל

הדסה מור
דרכים לווהטות



שנת ברכה
לנתיבות ישראל
ערה"ש • תשכ"ד

„לוידי“
המכון הבינלאומי להתכתבות
אלפי מכתבים
לשי שיטה אמריקאית
פרוספקט חינם
תל-אביב, ת. ד. 4185

האשה הדין
בדוגמאות
נהדרות
יהודית
ת"א, רח' הנדל 39, טל. 56980
ע"י רח' אלנבי